

KLAĆ (46) *vb impf i może pf*

impf (14), *impf a. pf* (32) *impf* [w tym: *praes* (7), *fut* (3), *imp* (3), *part pras act* (1)] *PatKaz I*, *RejRozpr*, *BielKom*, *UstPraw*, *OrzRozm*, *KochMon*, *OrzQuin*, *RejPos*, *BudBib*, *KochPs*, *CzechEp* (2), *NiemObr*, *KochFrag*.

kląć (31), **klnąć** (2), *kląć a. klnąć* (10); *klnąć* *KromRozm III*, *KochMon*. [Za wątpliwe uznano tylko formy *praes*, *imp* i *part kln-* z tekstów, w których nie ma odmianki świadczącej w sposób niewątpliwy o brzmieniu postaci podstawowej.]

inf *kląć* (7), *klnąć* (1). ◇ *praes i może fut 3 sg* *klnie* (4). ◇ *3 pl* *klną* (3). ◇ *praet 2 sg m -ś* *klął* (1). ◇ *3 sg m* *klął* (20). ◇ *3 pl m pers* *klęli* (1). ◇ *fut 2 sg m* *kląć będziesz* (1). ◇ *3 sg m* *będzie kląć* (1). ◇ *3 pl subst* *będą klnąć* (1). ◇ *imp 2 sg* *klni* (1). ◇ *3 sg* *niech klnie* (1). ◇ *2 pl* *klnicie* (1). ◇ *impers praet* *klęto* (1). ◇ *con by* *klęto* (1). ◇ *part praes act* *klnąć* (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI i XVIII w.*

1. Złorzeczyć, sprowadzać na kogoś nieszczęście lub niepowodzenie mocą słowa; *verbo maledicere* *Mącz*; *abominari*, *diram exsecrationem componere*, *defigere diris deprecationibus*, *iram Dei in caput alicuius detestari*, *devincire exsecrationibus*, *devotare*, *devovere*, *pestem exoptare*, *exsecrare*, *exsecrari*, *imprecari*, *diris exsecrationibus incessere*, *votis interfitere*, *male precari*, *sacrare*, *iratis precibus urgere* *Cn* (7) :

kląć kogo, co (5): *Miŕtrzu/ otho figowe drzewo coś ie klął/ vŕchło. BibRadz Mar 11/21; Mącz 87d*; *Ja tam nie pojđę, bobych hańbę nioŕła z tego, Bych mu łoże ŕlać miała i trojańskie panie Będa mię klnąć KochMon 33*; *Y rzekł Bog do Bilámá: niechodz z nimi/ nie klni tego ludu/ bo ieŕt błogosławiony. BudBib Num 22/12; KochFrag 46.*

W przeciwstawieniu: »kląć ... błogosławić« (2): *Niech on klnie/ ty błogosław KochPs 169; NiemObr 91.*

Szereg: »kląć i złorzeczyć« (1): *niewinnością nászą ćieŕzyć fię będziemy: á z Dawidem ŕ. ŕłow tych wżywać: oni klną y złorzeczą: á pan Bog błogosławić będzie. NiemObr 91.*

2. Nakładać klątwe kościelną, wyłączać ze społeczności chrześcijańskiej, ekskomunikować; wyłączyć od udziału w czynnościach liturgicznych, od sprawowania funkcji kapłańskich; *a sacris amovere*, *devovere hominis caput*, *anathema dicere*, *excommunicare*, *sacrificiis a. communionem interdicare*, *dirum anathema intorquere*, *communione multare a. secludere*, *anathemate plectere a. percellere a. iugulare*, *separationem a Deo pronuntiare*, *ab Ecclesiae communionem repellere*, *animam inferis sacrare*, *a piorum societate et communionem secludere* *Cn* (39) : *A ty chłopku muŕiŕz dáre [...] A nie daŕzli wnet będzie kląć RejRozpr E2v*; *á to/ gdy teŕz podczás mowi wedle obiáwienia Ianowego káp. 13. v 11. iáko Smok: groŕząc/ roŕkázuiąc/ klnąć y woiuiąc. CzechEp 383.*

kląć kogo, co [w tym: *kogo o co* (8), *kogo iŕz* (3)] (35): *PatKaz I 13*; *nieczytałem tego wpiŕmie ŕwiętyŕm/ aby dla tego [dla dłuęów] miano vbogieę człowieka kląć/ albo mv ŕwiátoŕci koŕcielnych dla tego bronić. SeklWyzn d2v; KromRozm III O8*; *gdy Pan ŕonę álbo dzyewkę zgwałciłby kmiećiowi/ [...] álbo gdyby kmiotki klęto rok y ŕzeŕć niedziel o wyŕtepek Páńŕki: O tákowe rzeczy nietylko ieden ále wŕzyŕcy mogą wŕtác. UstPraw Fv, A4, C3, C4v*; *tedy iuŕz mię klnicie iáko chcećie/ ia bes Plebaná zoŕtác wołę. OrzRozm H3*; *wżywáli z nim Papieŕzowie wielkich trudnoŕci/ zwłáŕzcŕá*

Alexánder/ Gregorius/ ktorego kłeli/ á on tym gorfzy był ná nie *BielKron* 177; potym ie klęto y wypędzono. *BielKron* 181v, 158, 162, 167v, 177 [2 r.], 181v [3 r.] (21); *RejPos* 338v; *StryjKron* 457; *CzechEp* 385; *WerGość* 220; *SarnStat* 898. Cf *kląć kogo za co*.

kląć kogo za co (1): Ty íam bluźnić Bogá nie przeštawáľ/ Arcybiskupu cię zá to nie klnie/ Król cię nie karze *OrzQuin* Z.

kląć o co (10): O dzyelićinę klną popi *BielKom* A2v; *UstPraw* C3, Fv; bo tylko o ínopy kląć zwyczaj iuż ná ten czás náítał. *LeszczRzecz* A4; *BielKron* 162, 167v, 177, 420v; *WerGość* 220; *SarnStat* 898.

Ze zdaniem przyczynowym [iż] (4): Celárzá Arkádyufá kłáť iź był wypędził Biskupa Konftántynopolíkiego Ianá złotouftego *BielKron* 158, 181v, 184v, 189v.

W połączeniu szeregowym (1): Bo miáľtho pociechy á miáľto miłofiernych obietnic Páná fwoiego/ láia/ klną/ wyswiecáia/ wydzwoniáia s ípołeczności fwiętey/ ty nędzne owieczki iego. *RejPos* 338v.

Zwrot: »kląć kłátwą« (1): gdzye potym Adryan Papież kłáť wielkimi kłátwami Rzymiány y Gwilelmá Neápolitáníkiego krolá/ iź kościołowi Rzymíkiemu miáľtá pobrał. *BielKron* 181v.

Szeregi: »kląć, karać« (1): *OrzQuin* Z cf *kląć kogo za co*.

»kląć i przeklinać« (1): y owízem ty kthorzy by to thrzymaly klnye {papeľz y} vyecznye pothápyayácz przeklyna *PatKaz* I 13.

Synonimy: 1. *łajać, złorzeczyć*.

Formacje współrdzenne: *kląć się, przekląć, przekląć się, wykląć, zakląć, zakląć się; oklnąć; klnać, poklnać, przeklinać, przeklinać się, wyklnać, zaklnać*.

Cf [KŁĘCIE], KŁĘTY, KLNĄCY